

leta 1836, po zaslugi zapornikov, ki so jih Angleži tako radi vozili v »Vandimans land« sluziti kazni, ki jim je bila dodeljena. Zgodovine ni mogoče izbrisati.

Ni bilo daleč od tu, ko smo se prispeli v Swansea. Sredi vasi nas je čakala lepa restavracija. Po kosilu smo si ogledali njeno okolico. Stene trgovin ob cesti so poslikane z velikanskimi oljnatimi slikami, ki predstavljajo pionirsko in sedanje življenje vaščanov. Slišala sem, da je ta projekt nastal po zaslugi nekega Slovenca, katerega imena nisem izvedela.

Ob reki Derwent smo pot nadaljevali do Richmonda, tretjega najstarejšega mesta na Tasmaniji. Nastalo je v letih 1830 ali še prej. Vas je posebno poznana po peščenem mostu, zgrajenem leta 1823-1825. Ěudovita cerkev, ki spremlja njegovo lepoto, je bila zgrajena 1837. leta in je najstarejša katoliška cerkev v Avstraliji. Tam je bila tudi najstarejša pošta "Post Office". Vas se je ponašala svoje čase s 25. 000 prebivalci in s 27 gostilnami "papi". Danes je tam samo še približno 800 ljudi in nekaj "papov". Pot smo nadaljevali do Hobarta, glavnega mesta Tasmanije, ki šteje 195.000 prebivalcev in ima prvo igralnico v Avstraliji. Peljali smo se po znamenitem "Tasman" mostu, kjer je bila leta 1975 velika nesreča. Tovarna ladja se je zaletela v stebre mostu in sredina se je pogreznila v reko Derwent in zahtevala življenja. Danes je most ěudovito osvetljen, da ne bi prišlo nikoli več do nesreče. Po dobrem počitku smo se drugi dan zjutraj odpeljali do znamenitega »Salamanka marketa«. De se je pošteno padal. Planili smo do trgovca, ki je prodajal de•nike. Dobro nam jih je zasolil, s tem pa obljubil enoletno garancijo. V slučaju, da bi se de•nik raztrgal, bi ga lahko prinesli nazaj. Ogledali smo si mesto in še na kavico smo se povabili. Imeli pa smo malo smole. Ena je pustila v kavarni torbico, druga denarnico, tretja očala. Nekatere smo izgubile celo mo•a. Niž zato, vse smo dobile nazaj, mo•a in ljubezen. Zvečer smo se odpravili v igralnico. Tudi na morski piknik smo se peljali z ladjico, ki je bila prav nam podobna: mlado srce in stare noge. Bili smo povsod veseli in glasni kot Slovenci. Drugi dan smo nadaljevali pot v Port Arthur. Tam je dolina solza. Zločin, ki se je zgodil leta 1996, je pretresljiv, nerazumljiv. Ta strašni zločin ne bo nikoli izbrisan iz zgodovine, dodan je krutosti angleške kraljeve

vojske. Uničevala je življenje svojih ljudi in avstralskih domačinov. Približno 12. 000 zapornikov je šlo skozi krute zapore. Zaporniki so se upirali na vse načine, tako, da so bili Angleži prisiljeni zapreti vrata zapora leta 1877. Tudi cerkev so pogali in nikoli več ni bila obnovljena.

Tasmanija ima 800 cerkva »Church of England«, le malo je katoliških. Ogledali smo si različne znamenitosti. Tudi akvarij, kjer gojijo morskega konja. Potek rojstva je precej obse•en in ga ni mogoče na kratko opisati, je pa zelo zanimiv. Ustavili smo se tudi v nekdanji tovarni predelave jabolka, ki danes deluje samo za turiste. Ogledali smo si tudi električno centralo v »Tarraleigh Village«, ki služi celi Tasmaniji. Vse povsod je zaznati uspehe povojnih priseljencev. V blatu, snegu in mrazu so gradili to mogočno centralo.

Nadaljevali smo pot v "Queenstown". Lahko bi rekli, da vas leži na dnu vulkanske •rela. Na devetih kilometrih je bilo kar 91 ovinkov. Pokrajina je pusta, kamnita, toda presenetljivo bogato napojena z rudo. Danes deluje samo še trije rudniki zlata, bakra in svinca. Pred leti je bilo zaposlenih 3000 ljudi, danes si pa tu služi le 300 ljudi. Eno noč smo tam tudi prespali.

Drugi dan smo nadaljevali našo pot in pustili za seboj rudarsko vas s kristalnim zrakom in zaključili našo turnejo po Tasmaniji. Voznik avtobusa nas je srečno pripeljal do naše ladje v Devenportu. Predno smo se pa poslovili, je Hermina zapela vozniku kar po slovensko. Smeha je bilo dovolj. Slišali smo, da nas je potem pri naslednji italijanski skupini zelo hvalil. Pa tudi osebno nas je pohvalil. Bilo nam je lepo. Hvala organizatorjem, družini Pošeti in Mohorovičič za dobro organiziran izlet. Kdor Tasmanije še ni videl, prosim ogledajte si jo. Tam hranijo zgodovino in jo ne podirajo v zamenjavo za betonske nebotičnike.

Zora Gec, Vic

Vašidarovi

ZA BERNARDOV SKLAD SKLAD: \$50: Jožica Gerden. **\$40:** Lora Vičič. **\$20:** Anica Smrdel, Gusti Vinko, Vinko in Marija Repp, Ana Kolenko, Barica in Lojze Brodnik, Štefan Šernek, Julijana Viola, Ivanka Kropich, Emilia Kuzma, M. Ferfolja, Belec Peter, Marinka Greco. **\$5:** Anica Burchgraber, J. Ploy, Julijana Mikac, Alexander Mikac. **ZA PATRA PEPIJA: \$50:** Anton in Marija Brne. **\$20:** Nikolaj Prezelj. **ZA MISIJONE: \$500:** Marija Martin. **ZA LAENE: \$10:** M. Ferfolja. **BOG POVRNI!**

Avstralski srednješolci in Slovenian Learning Exchange Program v drugem letu

Pospremili smo Melisso Bratina, Natalie Postručin in Michelle Kohek na letališče v Melbourne v četrtek, 25. septembra, ko so odhajale v Slovenijo na šolanje za tri mesece, na znamenito Škofijsko klasično gimnazijo v Ljubljani. Velika, vesela skupina sorodnikov in prijateljev se je nabrala na Tullamarine letališču za slovo. Naslednji dan so jih na Brniku pričakali sorodniki, koordinatorica prof. Alenka Battelino in slovenski sošolci. Dekleta so peljali v šolo, kjer so si ogledale svojo sobo v dijaškem domu. Ež vikend so šle k sorodnikom, v ponedeljek pa so začele s poukom. Dekleta bivajo skupaj v zavodu sv. Stanislava. Šola je organizirala bivanje pri družinah sošolcev ob vikendih, ko je dijaški dom zaprt. Dekleta bodo ež vikende tudi pri sorodnikih, ki se jih zelo veselijo. Učni program bo vključil nekaj nalog, ki bodo usmerjale v doživljanje slovenskega okolja in v razvijanje pisne sposobnosti. Dekleta so dijakinje v desetem letniku slovenskega jezika na Victorian School of Languages in so dobile štipendije, da bliže spoznajo Slovence in Slovenijo in se utapljujejo v slovenski jezik v slovenskem okolju. Ta program je namenjen vsem, ki se zanimajo za študij slovenščine v Sloveniji. Štipendije je omogočil Urad za Slovence po svetu na Ministrstvu za zunanje zadeve. Pokrovitelj, ki krije glavne stroške za študij in bivanje, je Škofijska klasična gimnazija. Program študijskih izmenjav želimo razvijati naprej. Saj ni boljšega načina za ohranjanje in vzdrževanje povezav s Slovenijo in slovensko dediščino. Odvisno pa bo od povpraševanja. O možnostih izmenjave se lahko vsak informira pri Institute for Slovenian Studies of Victoria. Bistveno je, da si dijak res želi pridobiti znanje slovenskega jezika in pa da je družina pripravljena vzeti k sebi za določeno dobo slovenskega dijaka ali dijakinjo, ki bi obiskoval šolo v Avstraliji.

To je prvi srednješolski izmenjalni program med Avstralijo in Slovenijo. Ta izmenjalni pro-

ki se je začel v letu 2002, je iniciativa mag. prof. Sashe Ceferin, direktorice Institute for Slovenian Studies of Victoria. Za izmenjavo se je dogovorila z ravnateljem šentviške gimnazije g. Jožetom Mlakarjem. Z Uradom za Slovence po Svetu na Ministrstvu za zunanje zadeve in Ministrstvom za Šolstvo je oblikovala financiranje in organizacijo programa. Prvi štipendist je bil ob koncu leta 2002, Andrew Bratina, ki se je za pet tednov uspešno udeležil pouka v Škofijski gimnaziji v Vipavi. Ravnatelj gimnazije g. Vladimir Anžel je podprl prošnjo za štipendijo na šoli. Andrew se je vrnil, po kratkem času, z znatno boljšo slovenščino. Vrnil se je navdušen, z zelo lepimi vtisi in prijateljskimi povezavami.

Takšen program je pomemben kot akcija za spoznavanje slovenskega jezika in za poglobljanje povezav s Slovenijo. Namen je, da si udeleženci pridobijo znanje slovenskega jezika, spoznajo slovenske sošolce, slovensko okolje in slovensko družbo. V izmenjavo pridejo dijaki Škofijske gimnazije v Melbourne, kjer bodo spoznali avstralsko okolje, si pridobili angleški jezik in se povezali z avstralsko - slovensko skupnostjo.

Izmenjalni programi poglobljajo dragocene povezave med ljudmi in deželami in so pomemben element strategije za mednarodne izobraževalne in kulturne programe. V mislih imamo več možnosti za take vrste programov med Slovenijo in svetom. Ustanovitev centralnega zavoda, ki se naertuje v Sloveniji, bo pomemben korak za naertovanje in izvedbo programov. S takšno ustanovo bi se mi, Slovenci po svetu lahko pogovarjali in ožje sodelovali.

Sandi Ceferin

Natalie Postručin, Michelle Kohek, Melissa Bratina, p. Ciril, Sandi in Saša Ceferin na letališču v Melbourne, 25. septembra 2003.

Iz sonène de•ele QLD

Oglašam se iz sonène de•ele Queenslanda. Ta naziv "sonène de•ele" ne zveni veè tako popularno, kot se je to slišalo pred leti. Vèasih so nam melbournèani zavidali sonène dneve, sedaj pa si vsi •elimo de•ja, sa je narava èedalje bolj suha. Na Zlati obali, kjer se sliši popularni izrek "beautiful one day - perfect the next" vse pogosteje pozivajo ljudi k varèevanju vode. Tudi to dejstvo govori o naši popolni odvisnosti od Boga.

Na Zlati obali so imeli v društvu "Bocce club LIPA" 28. septembra 2003 redni letni Obèni zbor, katerega je vodil dosedanji predsednik Štefan Hozjan. Tako, kot vsako leto, je bilo potrebno izbrati novi odbor. Pri tej toèki se vsepovsod po stari navadi rado zatakne in kar ne gre program naprej. Tako je bilo tudi tukaj. Šele, ko je gospa Pavla Vohar pristala, da bo sprejela predsedniško mesto, je stvar stekla naprej. Izbrali so še deset imen kandidatov za naslednje leto, katera imena vam lahko navedem po sledeèem redu: Pavla Vohar - predsednica, Marta Gjerek - podpredsednica,

Marjan Lauko - tajnik, Milka Marušè - blagajnièarka in Karen Peršè - urednica novega, oziroma skupnega glasila z društvom Planinka. Ostali odborniki so še: Karel in Fanika Knap, Vlasta Burèul, Liza Petek, Joana Staut in Valentin Nesek. V novem odboru bodo moèno prevladovale gospodinje, kar je dobro zagotovilo, da na njihovih mizah ne bo manjkalo domaèih dobrot.

Društvo "Planinka" pa bo imelo svoj redni obèni zbor v nedeljo, 4. oktobra 2003. Kako bo poteklo tamkajšnje sreèanje pa vam bom poroèal drugie.

Rad bi se zahvalil Anici Markiè za lepo opisano in zanimivo potovanje na Ayers Rock. Škoda, da niso na fotografiji bolj pribli•ani obrazi. Skušal sem najti kašnega poznanega na sliki, pa sem s te•avo komaj prepoznal starega prijatelja Lojzeta Markièa.

Lep pozdrav vsem iz suhe Kraljièine de•ele!

Mirko Cuderman, QLD

Po misijonskih poteh

Marija Anžie

Po dveh letih sem obiskala prijatelje in misijon, kjer sem delala pet let. •e dalj èasa so me vabili prijatelji, p. Stanko, lusaški nadškof pa mi je veèkrat pisal in mi opisoval nove mo•nosti za misijon v razliènih krajih Zambije. Iz Melbourne preko Perthia sem poletela v Ju•noafriško republiko, kjer me je prièakal hrvaški franèiškan p. Ivica. Vzel si je èas in me je vodil po Johannesburgu in okolici. Tam sem bila nekaj dni in sem imela prilo•nost spoznati zgodovino de•ele, •ivljenje in navade ljudi... S patrom sva imela veliko skupnih toèk razpravljanja o pastoralnem delu, politiki, gospodarstvu, kulturnem •ivljenju doma in pa tudi med rojaki v novih domovinah. Peljala sva se do bli•njih krajev, kjer sem lahko videla parlament v 50 km oddaljenem administrativnem mestu Pretoria, Sun City – turistièni kraj s hoteli, jezerom, reko, prekrasnimi parki, golf igrišèem in igralnicami. Skratka, letovišèe v središèu nièesar.

V Ju•ni Afriki je zelo oèitna velika razlika med veliko revšèino, pomanjkanjem... in na drugi strani

med tistimi, ki imajo boljše •ivljenjske pogoje, veèje mo•nosti šolanja,... Torej to je moderen svet, razvit, ki temelji na rudnem bogastvu de•ele (zlato, dragi kamni, diamanti, krom, mangan, platina). Do leta 1869, ko so odkrili diamante in leta 1886 zlato, je bila de•ela izrazito poljedeljska. Od takrat so rude postale kljuè hitrega in temeljitega razvoja republike. Razvijala se je tudi proizvodnja industrija, da je zadostila potrebe porabnikov v rudnikih in razvijajoèi infrastrukturi de•ele.

Poljedelstvo je še danes tako razvito kot v prejšnjem stoletju med domaèimi ljudmi. Zato je razlika med razvitimi in nerazvitimi še toliko bolj oèitna. Delo po rudnikih, tovarnah in gospodinjskih je slabo plaèano (poceni »èrna delovna sila«), ker je to edina mo•nost pre•ivetja med domaèimi ali lokalnimi ljudmi, ki nimajo druge mo•nosti zaslu•ka. Ju•na Afrika je de•ela, kjer je bilo dru•enje belih in èrnih prepovedano in tako tudi mešani zakoni. Še danes so predeli, kjer se zadr•ujejo samo èrni in so nakupovalni centri kjer so domaèini zelo redki.

Do leta 1991 so bili na oblasti belci. Bila so stalna trenja med èrnimi in Afrikanerji (beli potomci Holandcev – prvi beli priseljenci) in drugimi priseljenci: Angleži, Francozi..., ki so se priselili zgolj iz ekonomskih razlogov. Prvi ne beli predsednik je bil Nelson Mandela, ki je po 28 letih zapora, leta 1991 prikorakal in odrešil de•elo in jo na miren in kompromisen naèin izpeljal iz rok belcev. Ekonomija pa se spreminja, inflacija in brezposelnost narašèata in veliko belcev se izseljuje nazaj v rodne domovine, mnogo se jih priseljuje od tam tudi v Avstralijo.

Preteklo bo dolgo èasa, da se bosta svetova izenaèila.

Ju•na Afrika proizvede 50% vse elektriène energije na kontinentu in izvozi najveè rudnega bogastva v vsej Afriki (45% vsega rudnega bogastva kontinenta). Turizem je nemogoèe spregledati. Morje, jezera, reke, igralnice, parki, •ivali, lov, ribolov, naravne in zgodovinske znamenitosti..., skratka kar èloveku srce zaèeli. Toliko panog zaposli veliko število ljudi in prinese kar dober izkupieek dr•avi. Edini pomislek, ki ga ima èlovek, je kriminal, ki iz dneva v dan narašèa in ogra•a ne samo obiskovalce, temveè tudi domaèe prebivalce. Zato gradijo posebno varovana naselja, ograjujejo dvorišèa in hiše z elektrièno ograjo in tudi dobro dresiranih psov ni malo.

Najveèji problem ne samo v tej de•eli, temveè po vsem kontinentu Afrike pa je bolezen, kuga današnjega èasa AIDS. Problem niso samo oku•eni, bolni in umirajoèi, temveè otroci, sirote in stari, ki ostajajo brez pomoèi. Torej Afrika postaja kontinent otrok in starih, izumira pa srednja delovna

generacija. Zaradi kulture, stalnih vojn in preseljevanja, revšèine, neosvešèanja ljudi, nepismenost – predvsem med •enskami, brezposelnost in še vedno zatiskanje oèi nekaterih vlad dr•av Afrike, so razlogi, da se bolezen vztrajno širi...

V nedeljo sem bila pri sveti maši v hrvaškem verskem središèu, kjer se zbirajo okoliški Hrvatje. Tisti, bolj oddaljeni, so vkljuèeni v lokalne •upnije in jih pater obišèe in mašuje le nekajkrat na leto v razliènih krajih Ju•ne Afrike. Prijazno so me sprejeli in me vabili na vse strani. Bilo je premalo èasa, da bi lahko vsem ustregla. Ampak s patrom sva obiskala dve hrvaški dru•ini in eno slovensko. V Ju•noafriški republiki •ivi okrog 250 Slovencev. Obiskala sva gospo Marjano Pintar, podpredsednico Slovenskega kluba, ki nama je podala tudi nekaj podatkov •ivljenja Slovencev tam. Povedala je, da se je te•ko sreèevati in kakorkoli aktivno sodelovati, kajti ljudje so razkropljeni in tudi kratke razdalje postajajo oddaljene, nekaterim zdravje ne dopušèa veè vo•nje z avtom, drugega prevoza pa tam ni urejenega.

Marjana se je preselila v Ju•no Afriko iz Avstralije •e pred mnogimi leti. Sedaj •ivi s sinom in iz•areva posebno energijo in preizkušen optimizem. Vsekakor pa je Marjana tudi res to, kar izgleda, socialno usmerjena in vedno pripravljena pomagati soèloveku, še posebno, èe je to Slovenec. Drugaèe pa Marjana pravi: »Ni domoto•ja, moje •ivljenje je tu, toda pogrešam slovenske cerkve na hribèkih in v sedanjih èasih osvetljene«. V njenem prijetnem stanovanju je èas hitro minil in morali smo se posloviti. Tudi zadnji veèer je hitro minil in zdelo se je, da je ostalo še veliko nepovedanega.

Hvala patru Ivici za njegovo gostoljubnost in pripravljenost pomagati mi in razkazati lepote de•ele in seveda za vse pogovore in nova spoznanja. Prav tako pa tudi prijazni Libanonki Margareth, ki mi je razkazala libanonski misijon in kapelico, kjer èastijo Najsvetejše 24 ur vsak dan.

V ponedeljek 15. septembra sem odpotovala tja, kamor sem bila namenjena, v Zambijo. Prièakala sta me p. Stanko Rozman in p. Radko

Rude. Zadnji je starosta slovenskih misijonarjev v Zambiji. Z letališča smo se najprej ustavili na njegovi postojanki, kjer smo se osvežili in izmenjali novice. Še posebno so me zanimala novice zambijske Cerkve in napredka dežele. S patrom Stankom sta mi zelo jedrnato in slikovito orisala življenje drugih misijonarjev in misijonskih postojank. Pater Radko je še vedno poln življenja in kljub njegovim 82 letom pravi, da se počuti še vedno potrebnega in dovolj močnega, da je lahko na razpolago za kakršnokoli delo in pastoralno oskrbo Božje besede potrebnim. Še vedno je poln novih idej razvoja podeželja in napredka v državi. Predvsem zagovarja, da bi se morali cerkveni krogi še bolj prizadevati za napredek in duhovno, pastoralno, socialno in materialno oskrbo. Pater ostaja še naprej dober kritik, a kljub temu, da se mu večinoma zdi, da Bog ne usliša vseh naših prošelj, ostaja večinoma optimist. Na koncu je pa le Bog, ki nas vse vodi in »šofira«.

Po tem obisku sem čelela čimprej v Nangomo, misijon, ki je bil pet let moj dom. Zato ni čudno, da me je tako vlekel tja čez takoj, ko sem stopila iz letala v Zambiji. Zaradi slabe ceste iz Lusake do Nangome sva se s patrom odločila, da obiščeva prijatelje v Lusaki (hvala Bogu za takšno odločitev, kajti vzelo nama je tri ure predno sva prispela na cilj) in se nato naslednji dan odpraviva na deželo. Uredila sem si tudi vizo za Malawi in je bila urejena v enem dnevu, četudi nisem imela dveh fotografij, kot ponavadi zahtevajo.

Na poti v Nangomo sva se ustavila tudi na področju Nampundwe, kjer je sedaj čupnik pater Janez Mlakar. Tam smo skupaj s Katarino in p. Radkom zgradili veliko cerkev Kristusa Kralja. Tukaj je veliko občestvo, zelo živo in kreativno. Nampundwe je veliko rudarsko naselje, kjer ljudje niso odvisni samo od vremenskih prilik, temveč so preskrbljeni z rednim mesečnim zaslužkom. Nekateri so podjetni zadosti, da njihove čene vodijo manjše trgovine, vrtce po malem obdelujejo vrtove in v deževni dobi polja koruze in bombaža. Ljudje v tem kraju si znajo sami pomagati, le malo jih je treba vzpodbuditi pa gre. Mi smo to delali vsa leta, ko smo enkrat mesečno hodili tja in je p. Stanko maševal, s Katarino pa sva prečevali nekaj časa po sveti maši z čenami in mladino in jim tako stale ob strani ter jih podpirale in tudi kakorkoli pomagale. Njihova dekleta so hodila v Nangomo, kjer smo

imeli gospodinjsko šolo, da so se učile ročnih del in kuhanja, fantje pa so prišli in se šolali za mizarje in tesarje. Na koncu šolanja so vsi dobili državno spričevalo. Tukaj so nas postregli s pravim zambijskim kosilom, ki sem si ga čelela, odkar sem imela pripravljeno letalsko karto. Njihova bela polenta in na oglju pečena in potem v omaki potenstana kokoš je prava specialiteta, še posebno, če je pripravljena na vasi, kot to lahko napravijo samo domačini. Zambijci jedo z rokami brez pribora. Marsikdo bi se čudil, toda okus hrane je različen, zato se mi ni zdelo vredno posegati po vilicah, saj sem bila vendar doma med svojimi. Kot da sem se vrnila v življenje pred nekaj leti.

Zambijci so prodali rudnik angloamerikancem in tako imajo rudarji malo boljši zaslužek (\$400 za trdo rudarsko delo). Nekateri so zares napredovali. Ponosni so se pripeljali z avtomobili in me tako veseli srečanja pozdravljali in pripovedovali o njihovih uspehih in pa seveda tudi o velikih izgubah prijateljev, saj moderna kuga tudi med njimi ne prizanaša.

Na poti v Nangomo je bilo veliko postankov. V času mojega delovanja tam smo zgradili kar nekaj cerkva. Lepo se je bilo tam ustaviti in ogledati, predvsem pa obuditi spomine naših naporov in prizadevanj. Naš skupen cilj je bil, da bi po vsej čupniji, ki je velika kot polovica Slovenije, na vseh področjih zgradili cerkve in bi potem tam stalno čivel katehist, mi pa bi skupaj z osebjem naše misijonske bolnišnice in sestrami, posebnim avtomobilom, ki bi prevažal hrano, zdravila in obleko, oskrbovali okoliške vasi in pomagali potrebnim, predvsem pa bolnim lajšali zadnje ure in vlivali upanja za ostale in sirote, ki jih je iz dneva v dan več in so še kako potrebni skrbi. Mi smo to delno čez začeli. Takrat smo skupaj s p. Stankom in Katarino oblikovali program za sirote in smo tako s pomočjo prijateljev v Sloveniji in drugod šolali 150 osnovnošolcev in srednješolcev. To je bil velik projekt in čene sv. Ane – katoliške čenske organizacije - so nam pomagale in nam tako predstavljale naše podaljšane roke v oddaljenih in nedostopnih vaseh, predvsem v deževni dobi. Samo v naši ožji okolici je bilo 1200 sirot. Seveda smo morali zbirati najpotrebnejše izmed potrebnih. Ni bilo lahko, predvsem pa ne, ko je glavno vlogo igral denar. Bila sta volja in optimizem pomagati mnogim. Ker je misijon ob glavni cesti proti zahodu,

je pater Stanko zasnoval tam bencinsko òrpalko in trgovino, okrepòevalnico, pošto, policijo, vulkanizerstvo, da je bolnišnica lahko napredovala. Tako sva se ustavila tam predno sva prispela na misijon. Saj veste, novice in utrip kraja se zaèuti ob pijaèi in dobri dru•bi. In tako je res bilo.

Kar nekaj ljudi je bilo tam zbranih. Nihèe ni vedel, da pridem. Bilo je preseneèenje. Vsi, ki tam delajo, smo jih še mi zaposlili, to pomeni, da smo delavce dobro nauèili, da so po dveh letih še vedno na istih delovnih mestih. Pravzaprav je to redko v Afriki. Razlagali so mi in mi kazali razlike izpred dveh let. Najbolj pa so razoèarani, da po našem odhodu iz misijona ni veè razvoja, temveè je samo še vzdr•evanje, tistega kar smo zgradili in razvili takrat.

Ni pa bilo redko postavljeno vprašanje, èe sem prišla nazaj, da ostanem.

V •upnišeu sta naju sprejela poljska patra, ki sta odgovorna za misijon. Veliko sta imela za povedati. Bila sta vesela in odprta, da sem jima lahko predlagala in svetovala veliko stvari za boljše vodenje misijona. Skupaj z njima je še francoski par – mo• in •ena, ki delata na projektu. Bolnišnico pa vodijo zambijske sestre.

Zveèer sem se odpravila po misijonu in tako prišla do bolnišnice in imela tam kar prijeten pogovor z osebjem in zdravnikovo dru•ino, kjer sem lahko zaèutila skupaj z njimi tudi skrb ne samo za bolnike, temveè tudi skrb prihodnosti celega misijona. Naslednji dan pa sem sreèala še ostale delavce in okoliške ljudi, ki so bili veseli našega sreèanja. Prehodila sem ves misijon, skoraj bi lahko rekla, da smo ga razvili v malo mestece sredi savane. Vzelo mi je vse dopoldne, da sem lahko videla vse panoge projekta: kmetijo, mizarske delavnice in šolo, gospodinjsko šolo - ki je še vedno tako urejena, kot je bila – zahvala Katarini Ferjanèiè, ki je izšolala dobre uèiteljice, dva mlina, pekarno, mesnico, gara•e...in pa seveda hišo kjer

Anna Phiri, šefinja carine na zambijsko - malavijski meji je Mariji An•iè podarila chitengo (blago, ki slu•i kot krilo ali ogrinjalo, lahko pa tudi kot nahrbtnik za nošenje otroka, plenice...) in chitanbalo (ruta). Za naslednji obisk ji je obljubila, da ji razka•e lepote Malawija in rodno vas na severnem delu Malawija.

sva stanovali. Kapelica z Najsvetejšim v tej hiši je še vedno tam. Tako, da sem imela mo•nost pomoliti, tako kot sem v starih èasih, takrat v skrbi vodenja misijona, sedaj pa v veèji skrbi, kako pomagati njim, ki vodijo misijon. Obiskala sem tudi sestre, ki •ivijo na misijonu. Bila sem preseneèena nad njihovim vodenjem bolnišnice in obenem zadovoljna, da so lahko samostojne in dovolj odloène premagovati vse te•ave vodenja, ki ni lahko, še posebno, èe je to v Afriki, kjer se ne bojuješ s paraziti, boleznimi, temveè tudi s pre•ivetjem, zaradi pomanjkanja osebja, sredstev in pa velikih razdalj in slabih prevoznih sredstev. Na koncu je to zaèaran krog, ki mu ni konca. Edino, kar èloveku prostane, je molitev in pa misel, edina, bli•nji – bolnik, reve•.

Dr•avne bolnišnice so po mestih, kjer si vsakdo •eli delovnega mesta. Za tiste, ki ni dela tu pa odhajajo v druge afriške dr•ave, kjer je boljši zaslu•ek. Misijonske bolnišnice ostajajo praznih rok predvsem na pode•elju. Ker so bolnišnico prevzele domaèe sestre, nimajo podpore od zunaj, tako kot bi jo imele, èe bi bil njihov red slovenski, poljski ali irski... Predlagala sem jim nekaj naèinov delovanja in vodenja, kot smo ga uporabljali mi in jim obljubila ne samo molitev, moralno podporo, temveè tudi denarno podporo za boljše vodenje. Tako sem jim zagotovila doloèeno varnost, da niso same, ker konèno se razdajajo, kot smo se mi, za druge in vse za gradnjo Bo•jega kraljestva. V èasu našega delovanja je bila bolnišnica ena najboljših v Zambiji. Povedala sem sestram, da bi •elela, da to zopet postane in ostane. Obljubila sem jim \$250 pomoèi meseèno za eno leto in tako bi sestram olajšala zaèetne te•ave. Morda jim uspe.

Zaradi prometne nesreèe, ki jo je imel nadškof Mazombwe in pa smrti škofa na severu de•ele, nadškofa nisem sreèala, temveè sva imela p. Stankom sestanek s prokuratorjem nadškofije in z gospo Musakaniyevno, ki je glavna za razvoj projektov potrebnim. Upam in si •elim, da bodo uspeli

najti prave ljudi, ki bodo zmogli vodenje perspektivnega misijona kot je Nangoma.

Po celem tednu bivanja v Zambiji smo se odpravili skupaj s semenišnikom Brianom v Malawi, kjer sedaj deluje p. Stanko. Vse povsod pravijo, da je Malawi toplo srce Afrike. Presenečena nad navadami ljudi in urejenostjo cest, polj, drugačnih kolib, kot sem jih bila vajena v Zambiji, sem stalno spoznavala, da kjerkoli èlovek potuje, še vedno se najdejo zanimivosti, značilne samo za tiste kraje, kjer hodiš. •e takoj na meji je pisalo: "Pridi v Malawi kot turist in odpotuj kot prijatelj". To se je stalno potrjevalo. Prijazni ljudje, lepo vreme, lepote narave, modrina jezera, ki se razteza po vzhodni strani de•ele in hriboviti svet na severu, ki spominja na prelepo Slovenijo, le da so se tam pasle zebre in druge antilope. Rečne struge so bile še tudi v tem letnem èasu polne, tako, da nimajo te•av za pitno vodo. Elektri•a je napeljana po vsej de•eli, kar je velik napredek predvsem, èe se primerja z Zambijo. Ceste so dobro oskrbovane in glede na to, da Malawi nima rudnih bogastev, imajo razvito poljedelstvo in ribolov. Polja so obdelana •e stoletja, kajti •e Livingstone je bil preseneèen nad pridnostjo doma•einov. Zelo zanimiv je obèutek, da so Malawijci prijazni, mirni ljudje, ki se neradi pripravijo in celo posel ali trgovino ne jemljejo kot ekonomsko izmenjavo, temveè kot socialno dru•enje in izmenjavo. Zanimiva je zgodba, ko je Angle• obiskal zapor, ki je bil zavarovan le z nizko bodeèo ograjo. Zaèudil se je in dobil odgovor, da so zaporniki lojalni in nimajo nobenih izgrediv. Kakorkoli •e, verjetno v današnjem èasu ni veè tako, ampak mentaliteta se le poèasi spreminja in jedro srca in duše ostaja še vedno nespremenjeno. Pater Stanko •ivi in dela v mestni •upniji Kasungu, ki je velika po obsegu še bolj pa po številu vernikov. V dar sem mu prinesla kelih in mašni plašè, ki ga je prviè uporabil pri nedeljski sveti maši. Predstavil me je ljudem. Sedela sem v zadnji klopi. Tisoèpetsto glava mno•ica in prav toliko parov oèi se je naenkrat obrnilo in zaploskali so, zapeli in zaplesali. Seveda to še ni bilo vse. Pred cerkvijo smo se skupaj fotografirali in oblekli so majice, ki sem jim jih

razdelila. K trem nedeljskim mašam pride okoli tri tisoè ljudi. To je res velika in dejavna •upnija. In pater razmišlja, da bi prièel s cerkvenim radiom, da bi lahko dosegli tudi oddaljene kraje z Bo•jo besedo in osvešèanjem ljudi. Veliko je revšèine, toda ljudje so zadovoljni in vedno pripravljeni se pogovarjati in stalno nekaj novega slišati in se èuditi. Zato radijski glas ne bi naletel na gluha ušesa.

V Malawiju postaja Cerkev èedalje bolj Afriška in je vedno manj belih misijonarjev. To je dobro. Postavlja se na svoje noge.

Pogovarjali smo se in ugotavljali, zakaj je Afrika ostala nerazvita. Nismo prišli do nobenih zakljuèkov, le strinjali smo se, da je afriški èlovek, èlovek razmišljanja in meditacije, pesmi, plesa in

Pater Stanko Rozman v novem mašnem plašèu med pevci.

ritma, beli èlovek pa je èlovek tehnike in napredka. Te•ko se drug drugemu prilagajata, vendar drug brez drugega ne moreta. Na koncu pa tako ni pomembno, kaj vse imamo, ko je pa potrebno, da smo. V velikih katastrofah se pogovarjamo o škodah in zavarovalnicah. Ti revni nimajo nièesar za izgubiti, razen •ivljenja. Zato so lahko takšni, kakršne mi poznamo – nasmejani in brezskrbni, èe je dobra letina, kot je bila letos pa sploh.

Hvala p. Stanku Rozmanu, da me je sprejel, vozil, mi omogoèil, da sem še enkrat prehodila pot, na kateri sem uresnièevala moje otroške sanje, obiskala nekaj domaèinov, bolnih - s katerimi sem delala in mi pripovedoval o navadah ljudi, med katerimi sedaj deluje. Hvala tudi vsem jezuitom, prijateljem, ki so me lepo sprejeli in smo pre•iveli dragocen èas skupaj.

Hvala Bogu, za vse te milosti, ki sem jih bila deležna in Mariji Pomagaj za varstvo!

DOM POËITKA MATERE ROMANE
Slovenski dom za ostarele
11-15 A'Beckett Street
KEW VIC 3101

MOTHER ROMANA HOME
Slovenian Hostel for the Aged
Phone: 03 9853 1054
Fax: 03 9855 0811

Dom poëtka matere Romane je ustanova slovenskega misijona v Melbournu, ki nudi bivanje v domaem okolju ostarelim in vsem, ki potrebujejo nego. Prijazna in topla soba, domaèa hrana, vesela dru•ba, popolna zdravniška nega in celotna oskrba je samo del tega, kar boste našli v domu poëtka ob cerkvi v Kew.

Pogoj za sprejem v Dom je »Aged Care Assessment Document«, katerega vam pomaga preskrbeti vaš zdravnik. Osnovna tarifa je 85% od avstralske starostne pokojnine. Pogoj za sprejem ni na osnovi posameznikovega premo•enja, temveè na podlagi zdravstvenega stanja in potrebne nege.

Ste mogoèe sami •e razmišljali, kakšno bi bilo •ivljenje v Domu, poznate koga, ki bi potreboval usluge slovenskega doma poëtka, ali pa •elite kaj veè vedeti? Potem je res najbolje, da èimprej poklièete upravnico gospo Sandro Krnel po telefonu in se dogovorite za primeren èas ogleda Doma. Ker je zadnje èase med Slovenci precej veè zanimanja in veèje povpraševanje za vstop v Dom, vam bo gospa Sandra rade volje povedala, kako dolgo bo treba poèakati na prvo prosto mesto. Dobili boste tudi prave odgovore na vsa druga vprašanja.

GLAS SLOVENIJE

Informativni meseènik z angleško prilogo

»**THE VOICE OF SLOVENIA**«

PO BOX 191, SYLVANIA NSW 2224

Telefon: 02 9522 9911 Fax: 02 9522 9922

Domaèa stran na internetu:

STIÈIŠÈE AVSTRALSKIH SLOVENCEV
glasslovenije.com.au

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE

Telefon: 02 6243 4830 Fax: 02 6243 4827

Odpravnik poslov: Bojan Bertoneelj

Tretji sekretar: Andrej G. Rode

Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00 do 17.00

Konzularne ure so od 10.00 do 12.00

Embassy of Republic of Slovenia

PO BOX 284, Civic Square

CANBERRA ACT 2608

DISTINCTION PRINTING PTY. LTD.

Lastnika

Simon Kovaèiè in James Rizzo

**Tiskarna za
brošure, knjige in barvna dela**

164 Victoria Street, BRUNSWICK VIC 3056

Telephone: 03 9387 8488 Fax: 03 9380 2141

GENERALNI KONZULAT RS SYDNEY

Generalni èastni konzul: Alfred Bre•nik

Telefon: 02 9517 1591 Fax: 02 9519 8889

PO BOX 188, COOGEE NSW 2034

GENERALNI KONZULAT RS NOVA ZELANDIJA

Telefon: 04 567 0027 Fax: 04 567 0024

PO BOX 30247, LOWER HUT NZ